

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการบริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๒ เป็นการวิจัยแบบผสมระหว่างเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

- ๓.๑ รูปแบบการวิจัย
- ๓.๒ ประชากรกลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มเป้าหมาย
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล
- ๓.๖ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
- ๓.๗ การสังเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้รูปแบบวิธีวิทยาการวิจัยแบบผสม (Mixed Methodology Research) เป็นการผสมผสานวิธีการระหว่างวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Methodology Research) กับวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Methodology Research) ด้วยการผสมในระดับข้อมูลเป็นการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลตามตัวแปรประชากรกลุ่มตัวอย่างและการพรรณนา (Descriptive Analysis) และด้วยวิธีการทางสถิติ (Statistics Analysis)

๓.๒ ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มเป้าหมาย

๓.๒.๑ ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๒ จำนวน ๔,๕๔๖ คน (แก้ไขล่าสุด วันอังคารที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๘ เวลา ๐๙.๑๓ น.)^๑ จำแนกตามตัวแปรต้นที่ศึกษาดังนี้

^๑ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technology: ICT), สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๒ : ต.สระคู อ.สุวรรณภูมิ จ.ร้อยเอ็ด ๔๕๑๓๐.

๓.๒.๑.๑ ตำแหน่งหน้าที่ แยกเป็น

๑) ผู้บริหารสถานศึกษา	จำนวน	๓๕๓	คน
๒) ครูผู้สอน	จำนวน	๔,๑๙๓	คน

๓.๒.๑.๒ ระดับการศึกษา แยกเป็น

๑) ปริญญาตรี	จำนวน	๓,๗๖๐	คน
๒) สูงกว่าปริญญาตรี	จำนวน	๗๘๖	คน

๓.๓.๑.๓ ประสบการณ์การทำงาน แยกเป็น

๑) ระยะต่ำกว่า ๕ ปีลงมา	จำนวน	๕๔๘	คน
๒) ระยะ ๖-๑๐ ปี	จำนวน	๒,๒๕๕	คน
๓) ระยะ ๑๑ ปีขึ้นไป	จำนวน	๑,๗๔๓	คน

๓.๒.๒ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๒ จำนวน ๓๕๕ คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางจีและเมอร์แกน (Krejcie and Morgan)^๒ ทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) แล้วนำไปเทียบสัดส่วนจากประชากรตามตำแหน่งหน้าที่ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน และได้กลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มย่อย จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางที่ ๓.๑

ตารางที่ ๓.๑ จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปรต้น	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
๑. ตำแหน่งหน้าที่	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	รวม	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	รวม
๒. ระดับการศึกษา						
๒.๑ ปริญญาตรี	๑๕๐	๓,๖๑๐	๓,๗๖๐	๑๐	๑๕๐	๑๖๐
๒.๒ สูงกว่าปริญญาตรี	๒๐๓	๕๘๓	๗๘๖	๙๐	๑๐๕	๑๙๕
รวม	๓๕๓	๔,๑๙๓	๔,๕๔๖	๑๐๐	๒๕๕	๓๕๕
๓. ประสบการณ์การทำงาน						
๓.๑ ระยะ ๕ ปีลงมา	๔๑	๕๐๗	๕๔๘	๓๐	๕๕	๘๕
๓.๒ ระยะ ๖ – ๑๐ ปี	๑๐๘	๒,๑๔๗	๒,๒๕๕	๓๐	๑๒๐	๑๕๐
๓.๓ ระยะ ๑๑ ปีขึ้นไป	๒๐๔	๑,๕๓๙	๑,๗๔๓	๔๐	๘๐	๑๒๐
รวม	๓๕๓	๔,๑๙๓	๔,๕๔๖	๑๐๐	๒๕๕	๓๕๕

^๒ ที่มา: Robert V. Krejcie and Eayrle W. Morgan. 1970 อ้างใน, (ธีรภูมิ เอกะกุล, ๒๕๔๓).

๓.๒.๓ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๒ โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โรงเรียนที่มีความเด่นในด้านวิชาการ จำนวน ๑๒ คนแยกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน ๖ คน และครูผู้สอน จำนวน ๖ คน

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบผสม (Mixed Methodology Research) ซึ่งใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ๒ ประเภท คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์ (Interview) เกี่ยวกับการบริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๒ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

๓.๓.๑ แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด ๕ ตัวเลือกและแบบสอบถามปลายเปิดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตามกรอบแนวคิดในการวิจัย แบ่งประเด็นคำถามเป็น ๔ ด้านดังนี้ ๑.ด้านการบริหารตามหลักเมตตา ๒.ด้านการบริหารตามหลักกรุณา ๓.ด้านการบริหารตามหลักมุทิตา ๔.ด้านการบริหารตามหลักอุเบกขาซึ่งมีทั้งหมด ๓ ตอน

ตอนที่ ๑ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ตำแหน่งหน้าที่ ระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ ๒ การบริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๒ จำแนกเป็น ๔ ด้าน คือ ๑.ด้านการบริหารตามหลักเมตตา ๒.ด้านการบริหารตามหลักกรุณา ๓.ด้านการบริหารตามหลักมุทิตา ๔.ด้านการบริหารตามหลักอุเบกขา มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) มี ๕ ระดับตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) ดังนี้^๓

- ๕ หมายถึง มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมากที่สุด
- ๔ หมายถึง มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก
- ๓ หมายถึง มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง
- ๒ หมายถึง มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับน้อย
- ๑ หมายถึง มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

^๓ Likert, Rensis. (1961). New Pattern of Management. New York : McGraw – Hill.

เกณฑ์การแปลความหมายเพื่อจัดระดับคะแนนกับการศึกษาการบริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๒ กำหนดเป็นช่วงคะแนนดังต่อไปนี้

คะแนนเฉลี่ย ๔.๕๑-๕.๐๐ หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย ๓.๕๑-๔.๕๐ หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย ๒.๕๑-๓.๕๐ หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย ๑.๕๑-๒.๕๐ หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย ๑.๐๐-๑.๕๐ หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะในการบริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของผู้บริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๒

๓.๓.๒ แบบสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ เกี่ยวกับการบริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของผู้บริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๒ ตามกรอบแนวคิดในการวิจัยแบ่งเป็น ๒ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ ๒ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๒ มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จำนวน ๔ ด้านตามกรอบแนวคิดของการวิจัยแบ่งเป็น ๔ ด้านดังนี้ ๑.ด้านการบริหารตามหลักเมตตา ๒.ด้านการบริหารตามหลักกรุณา ๓.ด้านการบริหารตามหลักมุทิตา ๔.ด้านการบริหารตามหลักอุเบกขา

๓.๓.๓ การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือของการวิจัย

เครื่องมือการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์ (Interview) ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือการวิจัยตาม ดังนี้

๓.๓.๓.๑ ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับหลักการแนวคิดทฤษฎีการบริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๒ จากเอกสารและผลงานการวิจัยที่เคยมีผู้ดำเนินการวิจัยเอาไว้

๓.๓.๓.๒ ศึกษารูปแบบโครงสร้างแบบสอบถามการวิจัยเรื่องการบริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๒

๓.๓.๓.๓ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถาม ตามกรอบแนวคิดของการวิจัย

๓.๓.๔ การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือผู้วิจัยจะได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

๓.๓.๔.๑ ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างไว้

๓.๓.๔.๒ หาความเที่ยงตรง (validity) โดยนำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอความเห็นชอบและเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๕ ท่าน

๑) พระอธิการบุญช่วย โชติวิโส,ดร.

๒) ผศ.ดร. ประยูร แสงใส

๓) ผศ.ดร.อนันต์ พันธน์ก, ผอ.สพป.ร้อยเอ็ดเขต ๒

๔) นายจำรัส เจริญหอม ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านดงหมากไฟ

๕) ดร.สังวาลย์ เพ็ญยุระ

เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระและโครงสร้างของคำถามรูปแบบของแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เมื่อมีบางข้อที่ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า ๐.๕ ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญจนได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงโครงสร้างและเนื้อหาของแต่ละข้อ (Index of Item Objective Congruence : IOC)

๓.๓.๔.๓ หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับประชากรในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน ๓๐ คนด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .๖๓

๓.๓.๔.๔ นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการทดลองใช้แล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

๓.๔.๑ ผู้วิจัยขอหนังสืออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากศูนย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๒ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

๓.๔.๒ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลส่งให้กลุ่มตัวอย่างในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๒ ที่มีกลุ่มตัวอย่างเพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลต่อไป

๓.๔.๓ ผู้วิจัยได้เดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเองทั้งการแจกแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูลวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

๓.๕.๑ การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ ๑ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ตำแหน่งหน้าที่ ระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงานโดยใช้ ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage)

๓.๕.๒ การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ ๒ เพื่อศึกษาการบริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๒ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วแปลผลโดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายเพื่อจัดระดับคะแนนกับการศึกษาการบริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๒ กำหนดเป็นช่วงคะแนนดังต่อไปนี้

คะแนนเฉลี่ย ๔.๕๑-๕.๐๐ หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย ๓.๕๑-๔.๕๐ หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย ๒.๕๑-๓.๕๐ หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย ๑.๕๑-๒.๕๐ หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย ๑.๐๐-๑.๕๐ หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

๓.๕.๓.การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ ๒ เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นในการบริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๒ โดยจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ ระดับการศึกษา โดยใช้ การทดสอบที (t-test) ในกรณีตัวแปรต้นสองตัวและจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test / One way ANOVA) ในกรณีตัวแปรต้นตั้งแต่สามตัวขึ้นไปและเมื่อพบที่มีความแตกต่างจึงทำการเปรียบเทียบรายคู่โดยมีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD)

๓.๕.๔ การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะในการบริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของผู้บริหารในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๒ โดยใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

๓.๖ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๖.๑ สถิติพื้นฐาน ได้แก่

๓.๖.๑.๑ ค่าความถี่ (Frequency)

๓.๖.๑.๒ ค่าร้อยละ (Percentage)

๓.๖.๒ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่

๓.๖.๒.๑ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

๓.๖.๒.๒ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

๓.๖.๒.๓ T-test

๓.๖.๒.๔ F-test

๓.๗ การสังเคราะห์ข้อมูล

โดยการสังเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ รวบรวมเป็นรูปแบบการวิจัยแบบผสม (Mixed Methodology Research) โดยอุปนัยวิธี